

BUDA-PESTA

26 Jan. st. v.

7 Febr. st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a Havas nr.1.

Nr. 4.

Anulu XI.

1875.

Pretiuulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Roman'ă 2 galbeni.

Mavrogheni-Voda.*)

— Schitia istorica. —

Pe la 1786, după unu lungu siru de Domni arendasi, sultanulu miluise tiér'a cu unu felu de maniacu, o fiéra de mare, unu Grecu din mic'a insula Lipso de langa Paros, ajunsu pilotu alu flotei imperatesci, după ce fusese piratu; omu fara alta invetiatura de câtu cunoscenti'a stanceloru si-a bancelorlu de nisipu din Archipelu, hidraugrafia studiata, jafuindu caicele si corabiele cari aveau imprudinti'a d'a se incurcă printre Sporade si Ciclade. Sultanulu lu-sciá omu de actiune si lu-tramisese sè domnesca a supra tierei romanesci, ca sè stringa ostire de crestini, sè bata pe principele Coburg. Se mirá singuru de noroculu ce lu-gasise, si si-facea risu de domniá. Intre altii, adusesese cu dinsulu pe unu tovarasiu alu seu de meseria, pe unu Sawa din insul'a Patmos, celebru mai in urma sub numele de *Caminaru* si de *Bimbasia Sawa*, jafuía si chinuía, erá epoc'a apelpisitoru, cum i diceau chiar Grecii. Candu nu mai gasiá materia imposabila, ca sè-si potolésca nesatiulu de bani, se trediá turbatu din somnu, tramitea de i aducea pe câte unu boiaru

séu pe câte o cocóna bogata, i primiá cu tóta cinstea, ciubucu si cu cafea, le vorbiá cu blandetie; dar pe candu le laudá meritele si servitiile catra tiéra, d'odata incepea sè planga si sè se bata cu pumnii in capu, spuindu-le că chiar in nóptea aceea visase unu visu reu; le spunea că se facea că i vedea pe drumulu Giurgiului, mergendu surghiunu in tiér'a turcesca si că le confiscá averile. Candu bietii crestini ajungeau in capulu scarei, vedeau visulu domnescu cu ochii, erau luati pe susu de Arnautii curtii si aruncati intr'unu caru. Domnulu facea unu hazu nespusu sè scótia capulu pe ferésta, candu esiá din curtea palatului, si sè strige: *καλὸν κατεβοδίου αρχουτα!* (caletoria buna, boiarule). A dóua di o siaica se innecá in Dunare séu sbarcă la Rusciuk inca o familia de esilati. Fratii Nicolae si Manole Brancoveanu, Constantinu si Scarlatu Ghica, Dumitrache Racovitia, Ienachitia Vacarescu cu fiulu seu Alecu, erau surghiuniti la Chio, Pana Filipescu cu fiii lui Nicolae si Constantinu la Cipru, Lusandra Campinénca cu copfii erá inchisa in temniti'a de la Edi-Cale (Siepte-Turnuri) din Constantinopole, famili'a lui Cantacuzino Magureanu erá tramisa la Novi in Bulgari'a si o multime de boiari tineri, luati cu

*) Din a siiesa brosiura a „Convorbiriloru Economice“, aparuta de eurendu la Bucuresci. Acésta schitia pré interesanta forméza o parte a capitolului intitulatu: „Bucurescii acum o suta de ani.“

sil'a in armat'a turcésea si tramisi sè se bata cu Nemtii cu còda.

Dupa prandiu, resturnatu intr'o calésca poleita, trasa de patru cerbi cu còrnele de auru, esiá la preambulare, incungiuratu de ciohodari cu fuste albe si cu islice rotunde de samuru in capu, de Arnauti si de soitarii cu caciuli lungi de postavu pestritie, impodobite cu còde de vulpi si cu clopotiei, cari jucau chiocecurile pe langa trasur'a domnésea; se strimbau la trecetori si insultau femeile cu vorbe si cu gesturi nerusinate. Cu astu-felu de alaiu mergea de si-bea caféu'a si ciubuculu langa havusulu din frumosulu chioscu de la isvorulu tamaduirii, in snnetulu surleloru si tobelor, alu meterhanelei si tumbelichiuriloru.

Diminéti'a, in diori de diua, calare pe tabla-basia, calu arapescu, pe care, dupa esemplulu lui Caligula, lu-imbracase cu caftanu de eluceru mare, cu piciórele gòle in iminei rosii, cu mânicele suflecate pana la suptióra, alergá in fuga mare pe ulitiile Bucuresciului, strigandu câtu putea: *Iangân Vaaar !!* (focu).

Candu câte unu boiaru si-luá anim'a in dinti si indrasniá sè-i vorbésca de nenorocirile tierei, sè-i propuie vr'o mesura pentru a-i mai aliná durerile, elu i respundea in batjocura cà, *déca ar fi voitu Dummedieu cu tiér'a, nu-lu trãmitea pe dânsulu Domnu...*

Astu-felu de Domnu erá Mavrogheni.

In putini ani, secase tóte isvórele de bogatia. Domniá mai multu din Rusciuk, de unde se aruncá ca unu croncanu asupra satelor si orasielor, pustiindu-le si jafuindu-le, ori de câte ori putea sè se strecóre printre puncturile ocupate de ostirile austriace, pana candu Celebi-Hasan, pasia Rusciukului, a pusu de i-a luat capulu; atunci s'au liberatu familiile surghiunitiloru si refurgiatii s'au intorsu la caminele lor.

Mavrogheni adaunase o avere insemnata, cu gandu sè faca cum a facutu mai tardiu Caragea, sè se duca sè traiesca in Itali'a, la adapostu de rafuicla turcésea; dar lacomi'a d'a mai stringe unu câstigu din dajdi si a mai vinde inea odata vacaritul, oeritul, gostin'a, co-siaritul, vinariciulu si cele-l-alte husmeturi, l'a facutu sè dea dî dupa di, pana ce-a caditu in manele puternicului seu inamicu.

Romanii au memori'a scurta, s'au obiceiuitu cu rele si uita lesne pe acei cari-au asupritu. Unu ministru ruinéza financiele, innéca tiér'a in datorfi, falsifica institutiunile, violéza constitutiunea, calca legile in picióre, corumpe poporulu si lu-jafuiesce; i este destulu sè ce-

deze loculu altuia, si tóte s'au iertatu, tóte s'au uitatu; ce-va si mai multu: déca o strigá câtu de putinu in contra celui ce i-a urmatu, póte trece si de bunu patriotu. Domnulu celu mai rapitoriu, celu mai coruptu si mai cinicu, celu mai slabu si mai prostu, gasesce totu-de-una ciocoi ca sè-lu serve, lingusitori sè-lu admire, poeti sè-lu cante si publicisti cari sè-i atribue calitáti ce n'a avutu, cugetári ce nu i-au trecutu prin minte si simtieminte, cari nici odata nu s'au apropiatu de anim'a lui.

Unu cugetatoru alu secolului ne spune cà sunt trei feluri de istorii: cea d'antâiu, istori'a tiparita, pe care o invetiámu toti, este scrisa, dîce elu, pentru cei simplii; nu sémena nici cu lucrurile petrecute, nici cu ómenii cari au traitu; cea d'a dóu'a este o istoria inedita, scrisa cum s'ar dîce *ad usum delphini*, adeca pentru acei cari au sè fia chiamati sè jóce unu rolu in viéti'a multímii; si cea d'a trei'a, o istoria plina de cugetári triste pentru moralistu, o istoria care nu este nici scrisa nici tiparita, dar care siugura este adevérata, si pe care fórte putini sunt la numeru acei cari o cunoseau.

Dupa decapitarea lui Mavrogheni la Sistol, nevést'a si copfií lui s'au refugitu in Romani'a cu putin'a avere sustrasa de la confiscarea turcésea; si nu sunt multi ani de candu pe stradele Iasiului se aretá regulatu in tóte dilele la ór'a Copoului, unu betranu sbárlitu cu barb'a canita, giubea de pambriu portocalia, imblanita cu risu, ciacsiri rosii, mesi si papuci galbeni, legatu cu sialu albu la capu, trantitu picioru peste picioru intr'o calésca deschisa in mijloculu a trei patru fete reerutate de prin Tatarasi si din Taie-baba, pentru intretinerea haremului seu. Acestu specimenu de selbatecu erá Petrache Mavrogheni, demnulu fiu alu decapitalului Domnu.

Din zidurile acestui smeu se audiau nóptea tipete si vaiete; trecetorii cari se apropiu de zaplazurele curtii erau batuti si jafuiti de Tiganii Bezadelii, trasurile de pe strade erau oprite si visitate ca la vamele regíei, nu cumva sè fi continuu in contrabanda vr'una din frumósele sale pensionare.

Ionu Ghica.

Pelerinulu.

De dragi frumusele

Rebele

Sè fugi, sufletielu

Tinerelu,

Căci ori ce placere

Durere

Ascunde sub ceru

In misteru.

Prin verdea gradina

Vecina

Trecea unu strainu

Pelerinu.

Vediendu o roseta

Cocheta,

S'o iea vru incetu

Din frunzetu.

Dar ea sub verdétia

Mandrétia

Purtá ghimpuleti

De scaeti,

Ce 'ndata-lu impunse

Ascunse

Lasandu-lu patrunsu

De ajunsu.

Strainulu in plage

Se detrage

Versându lacrimi dragi

Printre fragi;

Si-urmându a sa cale

Pe vale,

Cantá pe sub malu

Ca unu valu :

„De dragi frumusele

Rebele

Sè fugi sufletielu

Tinerelu,

Căci ori-ce placere

Durere

Ascunde sub ceru

In misteru !“

N. Georgescu. *)

Capel'a de la marea adriatica.

— Novela, dupa M. —

(Urmare.)

Si asta aducere aminte i infatîsiá fati'a cea senina a repausatului, carele o parasì asiá de timpuriu, fara a-i lasá alta decâtu o privire

franta, ce numai acum si-o putea esplicá. o stringere de mana ce durá lungu, pana ce sufletulu luà sborulu catra ceriu; aceste i aduceau aminte durerea presentului, o faceau sè uite tóte si sè deie cursu liberu lacrimeloru apesate. Elu, baronulu, o apucá de bratiu, elu ridea cu grimasulu unui demonu, intrebându-o cà óre Edmondu cugetá-va la ea, totu cu astu-felu de lacrimi calde? Si candu se aretá din departare vre-unu oficieriu cu uniforma straina, se infuriá ca unu nebunu, constatandu, cà ea a cautatu suspinandu dupa elu.

De míi de ori i facea imputári brutale, aducându-i aminte, cà i-a intinsu o mana ce unu misielu a dispretiuitu-o, si candu ea i revocá in memoria, cà nainte de cununía nu-i s'a ascunsu nimica, acésta reflexiune in unu asiá gradu lu-iritá, in câtu uitandu stim'a si demnitatea ce se reserva unei a dóue fiintie, se aruncá in vârtejulu furiei grósnice, injurandu, blastemandu si comitiendu brutalitatea cea mai prósta.

In acésta positiune trista Alzira nu avea alta mangaiare, decâtu multiumit'a stare a mamei, de care ascundea cu tóta putinti'a suferintiele ei. Erá o neputintia acestu succesu, de n'ar fi fostu usiorata de bun'a femeia, ce se resfoiá in placerea traiului, fara a mai vedé, audi séu chiar a mai intrebá despre altele. Dn'a de Wickenau facea glose a supra barbatiloru si cautá a resbuná infidelitatea loru, legandu o multime din ei ca sclavi la victoriós'a ei trasura, pentru cá intr'o clipa de capritiu sè-i parasésca cu dispretiu.

Apropiandu-se carnevalulu, baronulu miscatu de propriulu seu amoru conduse tóte trele damele la Viena, cà-ci erá mandri'a tiraniei sale a audi, cà consórtea lui este una din cele mai frumóse aparintie in cercurile nalte.

Inca erá frumósa, inca erá incantatória, serman'a Alzira, ba póte mai frumósa de câtu ori candu, cà-ci paliditatea pelitiei, liniile vênétie ce se subtrageau la ochii ei cei mari, cari acum — painginati ca in visare — i faceau unu aspectu usioru feericu, plinu de fantasia mistica. Candu ea se iviá in logi'a teatrala séu in vesel'a sala a Terpsihorei, unde luminele se inganau cu luciulu oglindeloru, dieci de persóne stateau ca farmecate, si unu murmurulu linu se audiá din tóte partile.

La unu splendidu balu mascatu alu aristocratiei, ea si-alese unu locu retrasu, dupa mai multe siruri de dame, cari si-schimbau glumele cu trecatorii mascati, voindu asiá sè se delecteze la caosulu celu pistritiu alu omenimei

*) Poetu mortu la 1866 in etate de 32 ani, in Romani'a.
Redact.

fericite. Dar unu momentu, o clipa fu de ajunsu, pentru a formá pe langa ea unu semi-cercu, care pe ori care alta o facea sè privésca cu óre-care mandríá provocatória in giuru, cà-ci erá formatu din persóne mari si alese; numai pe ea o lasà indiferenta, ma superata, cà-ci se vedea infestata in propriile cugetári.

Ea siedea pe o sofa, vis-a-vis o oglinda venetiana reproducea nimeritul ei portretu, d'a stang'a baronulu, la drép'ta Dn'a de Wickenau, de odata se apropià unu domino naltu, unu frumosu trubadoru, ce cantá sonetulu Laurei unei fetitiei naive, ce siedea pucinu mai departe de loculu consortelui ei, carele lu-parasi pe vre-o câte-va secunde, — si luandu-si larv'a, se plecă la urechi'a aceluia, pentru a-i vorbí ceva.

Alzira si-indreptà instinctualminte privirea intr'acolo, recunoscù pe Edmondu, si picà fara simtíre. Candu si-revení in ori, ea se aflá culcata in cabinetulu ei de durmitu, la picíore vedea pe plangend'a mama, la ferésta pe dn'a de Wickenau, pana ce baronulu mesurá cu pasi mari sal'a, blastemandu, crisinandu din dinti, stringëndu-si palmele pumni si abia retinendu-se de la actulu estremu.

— Sum desonoratu, — strigà elu, — sum batjocuritu naintea intregului publicu, naintea castei mele, de o siarlatana ce-am radicatu-o la rangulu unei dame!

Inse treb'a nu statea chiar asiá reu, cà-ci candu Alzira lesinà, o multime de amici o incungiurara indata, si atátu ei, câtu si ceialalti curiosi, nu atribuira acestu incidentu decâtu numai caldurei si sgomotului nebunu ce domniá in sala.

Numeru Edmondu, care sciea adeverat'a cauza, se indepartà, dar nu cu destula grabire, spre a nu fi observatu de agerulu ochiu alu dnei de Wickenau. Si aflandu-se ea in trasura cu Alzira cea fara simtíre, lasà in deplina nevinovatía sè cada unele cuvinte despre capitanelu, — si avù gresiél'a de a nu combate asertiunea baronului, cà Alzira ar fi avutu o convorbire cu Edmondu.

Baronulu doria acum a sci cuprinsulu acestei convorbiri. O provocà cu voce vibranta, apoi — naltiandu-o — trecù intrég'a scala a disarmoniei, pana ce ajunse la unu strigatu nearticulatu, ce semená mai multu alu unei hiene spumegande — careia i se luase préd'a erunta — de câtu alu unei fiintie perfecte, cum e — omulu. Si candu Alzira se desceptà, candu ea i jurà la suvenirea iubitului parinte, cà elu judeca cu nedreptu, atunci elu alergà spumandu de furia din cabinetu, amenintiandu-o cu resbunare.

Alzira remase tacuta, nemiscata, dóue picuri mari se lasau pe fati'a ei cea trista; dar ea nu plangea. Cu linisce cerca dins'a pace, si in singuritate, ea geniulu durerii, cu capulu plecatu pe mana, priviá ghiatiosu in flacar'a licurinda a candeliei, pana ce se ivira primele raze a deminetiei. Atunci se ridicà, merse pana la més'a de scrisu, scrise vre-o câte-va sire, trase prim'a clopotielului si dadù camerierei bilet'a, pentru a o inmanuá consortelui ei.

Aceea continea dorinti'a de a-si permite retragerea in un'a din multele schituri séu monastiri din uitat'a ei patria, cari asediate pe delusiele adumbrite de bradi eterni, desmerdate de murmurulu Dimbovitiei séu alu Prahovei erau atátu de acomodable starei ei sufletesci.

Baronulu o cetì, rise cu ironía in fati'a spaimantatei fete, si dice: Spune stralucitei tale dómne, cà dorintiele ei sunt demandari pentru mine; ea se va bucurá câtu mai iute de o singuritate ce paraliséza tóte pustiele frumósei sale patrie.

Atinsa in anima de asta ironía a suprapamentului ce iubì parintele ei pana in ór'a ultima, Alzira asceptà numai sosirea mamei, pentru a-i impartesî si ei asta hotarire. Inse timpulu de miédia-di trecù, sér'a se ivì, dar mam'a nu se aretà. Spaimantata, ea presupunea vre-o bóla; voi sè tranita camerier'a, sè mérga in apartamentulu ei, ce erá despartitu prin unu coridoru; dar ce amestecu de simtiente o cutrierara, gasindu usi'a ante-camerei incuiata, si spunendu-i plangênda fét'a, cà ea este prisoinera?!

Alzira si-impreunà manile, privì catra ceriu si picà pe unu scaunu. Ce s'a petrecutu in adanculu cugetării sale, nu se scie, dar de siguru a fostu unu ce grozavu. Catra mediulu noptii o desceptà sunetulu unei chei, ce i deschise usi'a inchisorii, si intrà baronulu cu nescie trasuri reci ca de procuru, se apropià oferindu-i bratiulu cu cuvintele: „Vina dómna!“

Ea se radicà, pasi cu maiestate, fara a-lu aflá demnu de o privire, cu atát'a mai pucinu, de unu cuventu. Elu o conduse pe treptele din dosu, la a caroru usia statea gata o trasura de caletoria. Unu servitoriu-visitiu, cu o fisionomia de banditu, i deschise usi'a, baronulu voi sè-o radice, ea nu primì, apoi elu inchise usi'a, rise cu hohotu si strigà: „Caletoria fericita!“ Banditul se aventà pe capra si ca volbur'a ventului sborara lasandu in dosu capital'a marétia.

A fostu o nópte négra si intunecósa, ca pecatulu. Cátu duraiu rótele trasurei pe pardosé'la stradloru, ea se credea de totu singura; inse candu se liniscé, audi o miscare repede langa ea, se spaimentà si intrebà iute: „Cine e aice?”

— Eu, — respunse o vóce ragusita.

— Cine e acelu „eu“?

— Betran'a Brigitta, a mariei tale umilita serva.

Acést'a Brigitta siediu se pucinu nainte unui pictoru ca modelu la vragitóri'a din Endor, si erá unu feliu de veghiatóre peste panzaturi si argintarii in casa baronului. Alzira a vediutu-o abia de dóue ori, si o antipatia órba o rétinu de a mai privi in fati'a betranei.

— Cum ai venitu si ce cauti tu aice? — intrebà ea abia intr'unu tardiu.

— Eu am onóre a petrece si-a servi ca si camerier'a, mariei tale.

— Cameriera? La loculu unde caletorescu nu voiu avé trebuintia de astu-felu de persóne, — respunse Alzira, si ne mai vorbindu nici ea, nici betran'a strigóie, trecea trasur'a peste drumu si petri, pana ce ajunsé la o statiune unde schimbara caii, si in graba plecara mai departe.

Alzira inca nu intrerupsé tacerca, dar candu se apropiara diorile si-a trei'a statiune remase in dreptu, atunci se întórse cu intrebarea: „Departé e inca manastirea?”

— Ce manastire, mari'a ta?

— Aceea, unde me duceti pe mine!

— Pe dta? Ast'a ar fi pecatu, — continuà betran'a cu risu ironicu, a lasá o dama asiá de tinera si frumósa, sè vestediésca intre zidurile unei manastiri intunecóse. Ah! asta nu o face mari'a sa dlu, lu-cunoscu pré bine din copilaria, si credu cà elu scie din esperintia, cà sunt momente candu man'a dispare, facéndu locu impacatiunii si iertării, si pentru aceste nu e loculu potrivit — manastirea.

— Oh! Ddieule, asiá dara unde me tērăiti pe mine? — esclamá serman'a femeia cu durere.

— Tērăimu? ferésca santulu ceriu! Noi ne aflàm intr'o separata diligintia de posta, si sórele lucesce in totu loculu unde ajungemu noi. Déca mari'a ta vei avé numai nitica incredere in mine, voiu întórce tóte asiá, câtu sè fii deplinu multiamita cu sórtea dtale.

In faptu parea a nu displacé astei strigóie reneperca chiamării sale de — consilierésa. Ea erá de multu nemultiumita cu purtarea baronului, a carui pane gratuita o mancá, si care

dupa atâte servitii lungi si mari, abia in ani de dile — i adresá câte unu cuventu.

Ce e dreptu, acuma ea a fostu recercata de insa-si persón'a lui, agraita amicabilu, ma inca incredintiata cu onorabilulu oficiu de Duenna; dar aceste nu-i puteau nimici rancórea, cà-ci tóte se facura numai din lipsa, cà-ci baronulu nu aflà unu altu diavolu pentru resbunarea sa. De aceea Alzirei i erá fórté usioru a o dobandi, numai déca s'ar fi coboritu ceva din sborulu ideiloru sale in caosulu vorbeloru frivole ce esiau din gur'a betranei, ca unu periu de mocirla negrita, si déca nu i-ar fi demandatu cu seriositate pronunziata a — tacé. Prin acésta procedura gresita ca stricà multu. Brigitta se posomorì, incepù a murmurá, si dupa aceea pastrà cea mai infestatória tacere.

Alzira erá intr'o continua fragmentare interna, cà unde va finí caletor'i'a? Din csemplar'a cameriera nu putè scóte nimicu, si banditul de pe capra nu-i dadù nici respunsu la prim'a agraire, si pentru a repetá erá pré ambitiósa.

Se supuse in tacere destinului, se vaerá cu lacrimi nevediuete pentru despartirea de mama, si-si întórse capulu de acele parti, unde orasiile satele, barbatii si femeile treceau ca unu convoiu de fantasme din noptile de San-Vasiiu,

Acum Alzira erá pre unu teremu de totu necunoscutu; sosì in Dalmatia, nu departe de Ragusa, acésta fósta republica rupta prin evenimentele timpului. — Acolo — in drépt'a, statea acelu castelu, mai multu de diumetate ruina, locuitu de paseri rapitóre, de sióreci, liiaci si de unu pazitoriu betranu.

Acésta erá o ereditate a baronului, moscenita din lini'a mamei sale, unde se aducea acum o captiva asiá juna si probalminte asiá de nefericita. — Candu intrà in negurós'a curte, o cuprinse o gróza; orologiulu turnului sunà nisce bateturi rare, afunde si sinistre, ca clopotulu cimiteriului. Banditulu predete betranului veghiatoriu o comandare scrisa, carele cetindu-o, miscà legatur'a cheiloru zuraitóre, le sterse de rugina, — deschise o usia suspinatória, si si-conduse prisonier'a pre nisce trepte de marmore asudate, in nisce incaperi odata stralucite, dar acum geliau in ele oglindele orbite de pravu si mucediéla, si tapetele de pele auría, ce aternau in prime sfarticate, aratandu paretii goi.

Alzira le privi pe tóte, póte inca asiá, cum privise odata gramadirile luscurose a incaperiloru din Praga, si cerù a remané singura. Candu pasii cei grei resunara naintea usiei ei,

candu nu mai audi nici sgomotulu cheei ce se întorse de dóue ori in brósc'a sa, atunci nefericit'a femeí'a cadiù la pamentu, cu fati'a desperata, cu manile tinendu convulsivu palipitarea animei, atunci crediù, cà caldur'a cea schinteitória, ce i incungiurá spiritulu, va aduce ide'a cea din urma — sinuciderea, ce este fractiunea nebuniei. Vai! de celu ce ajunge la acelu hotaru alu nefericirii, ce i intunecà mintea a-lu condamnă la o eterna nópte intunecósa! Se cutremurà ca frundi'a, serman'a Alzira, la asta cugetare ce voiá sè-o smulga cu ghiarele sale in nemarginitulu seu imperiu, dar atunci unu cugetu curatu, ca o raza, se strecurà prin labirintulu negru; o idea piósa, o aducere, o taria Ddieésca venì sè-i recorésca mintea. Ea rensuflitita picà intr'unu estasu, vedea ceriulu, vedea pamentulu; vedea fiinti'a cea nemarginita a tatalui creatoriu, oh, si mai vedea o umbra scumpa cautata de multu, — care i limpedi simtírea, si-i liniscò imaginatiunea. Apoi mai franta, desputerita sui cu ajutoriulu unui scaunu inaltulu patu de pompa, ce semená unui sarcofagiu, cadiù imbracata si geniulu somnului nu intarzià a pune linulu seu sarutu pe fruntea cea curata.

Afara aveá sè urmeze o vigeliá gróznica. Orizontulu erá coperitu cu-o mantéua intunecósa, stelele se sfiau a trece cu sclipél'a cea auria; din départare se audiá unu mugitu surdu scosu de undele mării ce se loviau de stancele de langa tiermu, ventulu de nordu siuerá ca o locomotiva, scotea caramidele de pe coperisiulu castelului si se jucá cu ele in tocmai ca rondunelele cu nesce pene. Alzira avea unu somnu neliniscitu, cu nisce vise spaimentátóre ce o tormentau prin ivirea loru bizara, pana se albise de di. Atunci sari indata la ferésta, se apropià de ferésta, si vediù cà prospectulu ei erá catra mare. In acelu momentu tremurá marginea sórelui matinalu, ca unu auru curgatoriu, pre undele apei ce-si urmá cursulu cu unu fremetu dulce, si din ce se naltiau razele lui, unu jocu minunatu deschise nisce cascade de colórea smaragdului si-a zafirului, aratandu maestositatea acestui elementu naturalu. Alzira patrunsa de uimirea acestui tablou minunatu se întorse la viétia, la credintia, la juramentulu: a-si duce suferintiele cu resignatiune stoica, a nu suspiná, a nu-si permite o lacrima séu vaerare in presenti'a veghiatoriloru si asiá a recompensá diabolésc'a bucuria a consorteiui ei.

Singura si-arangià locuinti'a, facù din o simplitate o comoditate placuta; carti nu avea,

unelte de scrisu nu capetá, si asiá si-inventà alte ocupatiuni. Impletea cosiaritie, infrá coralele ce se pescuiau pe acolo; aduná pietre pistritie, ierburi medicinale; hraniá tinerele rondunele ce-si aveau cuiburile sub ferestrele ei, séu priviá la valurile spumóse ce cresceau, se radicau ca sperantiele omenesci, numai si numai, pentru ca sè dispara pré curendu.

O scurta preambulare i se iertà a face in tóte dilele, si Alzira, nu intardià a se folosi de acésta libertate, mai alescu de candu capetase de la betranulu veghiatoriu unu felu de instrumentu cu vre-o câte-va córde, ce póte de multi ani a remasu uitatu in vechiulu cuieriu.

Acestu instrumentu imperfectu i desceptà suvenirile, intocmai cum unu noru lovesce altulu ce produce electrulu, si stêrnì intr'ins'a ceea ce n'a cunoscutu nici odata pan'acuma. Erá suvenirea tierii, locul unde vediuse pentru prima-data lumin'a, ce-i infatisiá acea cobza, instrumentulu soru alu fluerului. Si cu ea, cu cobz'a iubita, cantá cantecele invetiate de la crescatóri'a prunciéi, cantece cari i reimprostatu fericirea perduta.

Alzira erá ocupata cu visàrile sale din trecut, si pazitorii ei puteau fi deplinu linisciti, cà ea nu va fugi.

— A fostu dorinti'a mea, d'a me inormentá intr'unu clastru, — dicea ea adese. Ddieu e in totu locul spre a primí o rogatiune curata, esita din peptulu unei nevinovate.

Si asiá ea ajunse la óre-care multumire interna in asta idea; tóte durerile sfasiatóre, tóte suferintiele umilitóre, astu comvoiu de fantasme, ce o urmariau, se vedeau parasite in desierturi. Numai la una se apropià cugetulu ei: la mam'a departata si candu si candu la infidelitatea lui — Edmondu.

Intr'o di dins'a se aflá la tiermurile marci, cu cobz'a fidela, din care degetele ei lungi si istetie scoteau tonuri gelnice, ca plansulu, pe care le acompaniá profunditatea unei gandiri misterióse. Ea se departà putintelu nainte, si numai la sunetulu unui durduitu se desceptà din visare. Cautà in susu, vediù unu noru greu ce se reslatiá in drépt'a si stang'a, si castelulu intr'o distantia considerabila. De graba si-duplicà pasiulu, fu inse silita prin desimea impedatória a nasipului sè stea pentru a resuflá. In astu-felu de clipe audiá durduitulu noriloru apropiandu-se cu grabnicia, si vedea unu barbatu fasiuratu intr'o manta in mica distantia, alergandu dupa ea.

Ea incepù a fugi cu tóta puterea, dar asta incordare nu durà multu; privì cu temere in

dosu si vediù cà si persón'a straina si-induplicà pasii.

Genunchii ei se indoira, fric'a i paralisa puterea; ea picà pe-o pétra a malului, audindu pasiulu strainiului barbatu de totu aprópe. Atunci unu noru negru furiosu se aruncà pe vis-a-vis ulu seu, ciocnitor'a produse unu tunetu cutrieratoriu si'n acelu momentu persón'a infasiurata in paltonu, se aruncà la piciórele Alzirei; erá — Edmondu.

Ea incremenì, ca si candu sagét'a fulgerului ar fi atinsu-o, stetea ca o statua de marmore, si numai stropurile cele mari de plóia, ce i recoriau fati'a, i redadura miscarea si viéti'a.

Elu zacea inca la piciórele ei, plangêndu, cu espresiunea tuturor doreriloru lumesci, fara a puté scóte unu singuru cuventu de amoru séu de justificare, — dar ambitiunea ei se desceptà si vócea cea sigura-lu intrebà:

— Ce cauti Dta aice?

— Oh? Alzira, asculta me, — implorà elu desperatu, — sum nevinovatu! — si mai departe nu putù sè continue, càci vócea cea ragusita a dómnei Brigitte sunà asiá de crancenu, càtu covarsi deplinu sgomotulu naturei.

Edmondu se facù disparutu dupa nisce petre, éra Alzira i merse nainte. Ea erá obosita, betran'a strigóe, tinendu unu ploieru nainte ochiloru, care o si impedeacă d'a nu vedé nimicu din cele intemperate. — si careia inimiculu ventu i se puse in cale, suflandu-lu din tóte partile.

Alzira ajunse, petrecuta de murmuràrile contra eterneloru alergàri nebune, in cele mai agitatórie miscàri, in camer'a sa. Cuvintele: „Eu sum nevinovatu“, acésta frasa crediuta cu dragu, i vibrá neintreruptu ca o cantare divina in urechi.

— De siguru, elu e nevinovatu, — dicea sbocotind'a anima, — de siguru elu me iubesc inca; cà-ci de ce alta ar vení elu in asta pustia uniforma? de ce m'ar cautá in nelocuitulu anghiu alu unui sinu de mare? Ce l'ar ingrigí sórtca mea, déca acea scrisóre fatala a fostu dietata de smtiementulu seu?

Cu o nerabdare ferbinte asceptà ea diu'a viitória, privindu cu frica in tóte partile ceriului, ca nu cumva acele puncte albe de pe orisonu sè se unéscu nefavorabilu in nori de plóia, care ar stricá placerea preamblàriloru la tiernu. Ea ar fi esitu si in vijel'a cea mai mare; dar ce ar fi disu Brigitta, si ce ar fi respunsu propri'a sa ambitiune?

La celu mai transparentu luciù de sóre,

ce suridea ca prin lacrime, jun'a prinsoniera nu-sì putea tainuí bucur'a; totu-si, mai meditando, recunoscea, cà ar fi necuviinciosu a merge naintea lui.

Ea se fragmentà lungu cu aceste cugetàri, pentru a-le cumpení din destulu, si in sferitu estì la preambulare o óra mai nainte de ce-i erá datin'a, crediendu a se rentórcé inca la timp, déca paltonulu s'ar vedé fluturandu in departare.

(Finea va urmá.)

Emilia Lungu.

De candu am remasu ...

De candu am remasu de mama,
De candu o-am inmormmentatu,
Am bagatu ceva de séma —
Ce nu mi-s'a intemplat.

Càtu ce iesu din casa-afara,
Vedu sburandu naintea mea
Totu o pasere cam rara,
Si unu vulturu dupa ea.

Paseric'a e frumósa,
Trupulu ei e auritu,
Si cantarea-i e voiósa,
De-o audi esti fericitu.

De-ar vení si pe la mine,
Sè me fericescu si eu;
Inse nu la fia-cine
Canta ea canteculu seu.

Vulturulu o persecevéza,
Fara nici unu resultatu;
Nici resufla, nici s'asiéza,
Ci totu sbóra nencetatu.

Eu din fraged'a-mi prunciá
Pan'acuma n'am sciutu
Ce-ar puté acea sè fia,
Dar acum am priceputu:

Paseric'a de'ncantare
Este fericirea mea,
Si-apoi vulturulu celu mare
Este dorulu pentru ea.

Ionu Tripa.

S A L O N U :

Premiula femeiloru romane.

Se cere o novela scurta, originala, din istori'a noastră nationala séu din viéti'a poporului romanu.

Manuscriptulu anonimu, dar provediutu cu unu motto, dimpreuna cu o epistola sigilata, care sè contiena numele autorului, ér din afara sè aiba insemnatu totu acelu motto, sè se tramita la redactiunea noastră, pana la 3/15 maiu a. c.

Novелеle concursuale se voru censurá de catra o comissiune de trei insi, si cea mai buna se va premiá cu 10 galbeni, din sum'a contribuita spre acestu scopu de femeile romaue.

Opulu premiatu se va publicá in „Familia“, ér celelalte voru remané la dispositiunea autoriloru.

Potu concurge toti scriitorii romani, dincóce si dincolo de Carpati.

Tóte diuariale romaue sunt rogata a reproduce in colónele loru acestu concursu.

Budapesta I fanru 1875.

Redactiunea „Familiei.“

Importanti'a educatiunii fisice.

— *Gimnastic'a si scopulu ei.* —

Corpulu omului se bucura de pré putina atentiune din partea celoru insarcinati a ingrigi de educatiunea junimeii.

Desvoltarea naturala a corpului pentru cei mai multi e unu ce accesoriu, pe candu de partea intelectuala in multe casuri se ingrigescu adesea pré multu, incarcandu pe copii cu felu de felu de cunoscintie si pregatindu-i de timpuriu pentr'o óre-care positiune sociala.

Cugetandu cu seriositate a supra acestoru dóne puncte, trebue sè se convinga ori-cine, cà sanetatea, vigórea si desteritatea sunt scopuri ale educatiunii, totu atátu de insemnate ca si desvoltarea spirituala.

Din aceste ne putem incredintiá, cà negligerea educatiunii fisice a junimii, pentru a-i da o preponderanta directiune catra maturitatea spirituala si abilitatea practica pentru unele ramure ale vietii, este o procedere cu totul contraria scopului educatiunii.

Natur'a se resbuna: déca mersulu ei legalu si armoni'a interna sunt sdruncinate prin mesuri arbitrare si unilaterale, rezultatele intentionate se producu in sensu contrariu.

Cine si-cauta buna-stare pe cãi gresite si vré sè si-o procure cu mijlóce fortiate, nu póte culege de câtu fructe triste si vatemátore. In timpulu nostru sanetatea, viéti'a, forti'a sunt bunuri insemnate, precum slabiciunea si caducitatea sunt rele totu atátu de mari.

Cultur'a spiritului, animii, ca si-a caracterului se inlesnesce fórté prin concursulu unui corpu sanetosu, pe candu unu corpu bolnaviciosu i e o pedeca esentiala. Din esperiinta se scie, cà suferintiele fisice paraliseza spiritulu, anuléza dispositiunile si slabescé vointi'a, pe candu sanetatea si puterea corpului inlesnescu ori-ce aventu spiritualu, ajuta claritatea cugetárii, produce dispositiunile cari inclina spre totu ce e bine, si in fine

descépta increderea in sine, curagiulu si puterea de fapte bune, fara cari nici cea mai mare bunavointia nu póte nimicu.

Este evidentu, cà abilitatea corpului ajuta si desvoltarea facultátiloru, manifestarea talentelor.

Viéti'a corporala are lipsa d'o grigia deosebita. Pretutindeni ni se infatiseza cele mai deosebite defecte si suferintie corporale, impreuna cu uritele loru efecte a supra spiritului si vointiei. E dar de datori'a educatoriloru junimii sè puna capetu, sè caute remediu acestui reu, prevenindu-lu printr'o desvoltare naturala a puteriloru corporale. Parintii ingrigescu de copii pana la óre-care gradu si epoca; ceea ce inse nu sciu séu n'au timpu sè faca remane a se completá de scóla, prin esercitie corporale.

Prin esercitie corporale s'aru puté intielege ori-ce intreprudere, prin care se descépta si se inlesnesce imbunetatirea sanetátii, puterii si desteritátii corpului, vigórea spiritului, otarirea vointiei, circumspectiunea si curagiulu. Esercitiile corporale servescu scólei ca ajutoru pentru activarea buneii educatiuni, fiindu cà elevii, prin esecutarea esercitiiloru corpului, se deprindu la atentiune, la esecutarea rapede si acurata a comandei, la dominarea vointiei si la subordinarea scopuriloru proprie scopuriloru unui intregu mai mare, unui scopu comunu. Aceste scopuri inse se potu ajunge numai, déca intr'o scóla, intr'unu gimnasiu, esercitiile se predau dupa unu planu detaliatu, gradatu si metodicu, si déca scolarii se deprindu a le esecutá pe tóte cu seriositate si cu aplicarea puterii necesare.

Cu tóte aste, natur'a lucrului aduce cu sine si e de insemnatu ca unu ce principalu, ca *gimnastic'a se se faca in voia buna si se procure junimii placerea*, care produce simtiulu de putere si de securantia in miscarea membreloru si a intregului corpu, precum si consciinti'a si comunitatea juvenila pentru scopuri nobile.

Scopulu gimnasticeii in scóla este :

I. D'a deprinde corpulu, prin esercitie alese cu intentiune si predate in modu metodicu, la o purtare naturala si frumósa in tóte positiunile si miscarile.

II. D'a inlesni desvoltarea corpului si d'a intari sanetatea junimii.

III. D'a mari puterea, rabdarea si desteritatea corpului la intrebuintiarea membreloru.

IV. D'a deprinde junimea la unele forme si abilitati folositoare vietii, mai cu séma cu privire la servi-tiulu militaru.

G. Mocénu.

B o m b ó n e.

— Ai carui ticalosu sunt porcii acestia? —
intrebá stapanulu pe servitoriulu seu intrandu in gradina.

— Dieu aceia sunt ai dtale, — respunse servitoriulu.

*

— Pentru ce a muscatu Adamu merulu opritu?

— Pentru cà n'a avutu cutitu.

*

— Auditu-ai, cã ministrulu Bartal si-va pune candidatur'a la Dunaföldvár?

— D'apoi pe cine voru alege atunce *domnii* romani de la Siomeuta?

*

Ghyezy, prin nóuele sale dãri proiectate, a devenitu eroulu unoru cantece de prin bereriile nemtiesci d'alice.

Din aceste cantece, insemnãmu aice si noi o strofa:

„Wir krieg'n bald a Steuer von
Franz-Josef Land;
Denn i bitt Sie
Der Ghyezy
Is alles im Stand!“

Unu hotiu de spiritu.

In Paris, mai dilele trecute, unu hotiu se introduce intr'o casa din strad'a S—N., si se sui in alu treilea etagiu, intrã intr'o camera alu carei locitoru nu erã acolo, si incepù sè facea unu pachetu din mai multe obiecte, intre cari erã si unu ceasornicu.

In momentul candu se pregatea sè plece, o cheia scãrtii in brósca. Fara nici o indoiela, cã erã proprietarul care intrã.

Hotiulu nu se desconcentrã, si se puse cu spatele la usia si o oprì de a se deschide. Proprietarul crediendu, cã in brósca este introdusu cava, descinse la unu vecinu, mesteru-lacatusiu, pentru a-i reclamá ajutoriulu seu.

Hotiulu cum audi pasii proprietarului, cã se departeaza, nu perde timpulu si ese din camera, inse diarindu pe proprietaru cã se sue cu lacatusiulu, se urcã unu etagiu mai susu, si batù la o usia care i estì inainte. O dómna betrana veni sè-i deschida. Hotiulu intrã in camera.

— Viu, — i dise dinsulu din partea sororei dvóstre.

— Póte vrei sè dici, domnulu meu, din partea cumnatei mele.

— Da; asiã, din partea cumnatei dtale, adeca soci'a fratelui dtale.

— Atunci, poffiti si siedeti.

In acestu momentu pagubasiulu de la etagiulu de josu, vediendu cã-i lipsescu obiecte din casa, incepù sè strige sè pue man'a pe hoti.

Betran'a si visitatorulu seu, adeca hotiulu, se punu la ferésta, si apoi esu amendoi odata pe scara.

— Ce ti s'a intemplatu dle? — intrebã betran'a.

— Mi s'a furatu unu ceasornicu si mai multe lueruri.

— Si hotiulu a fugitu? — intrebã atunci hotiulu.

— Mi se pare, cã este unu omu ce am vediutu acum esindu din curte cu unu pachetu in subtióra; me duc eu sè vediu.

Si utezatorulu hotiu cobori scar'a cu atãt'a sigurantia, in câtu nimenui nu-i trasni prin capu cã elu este hotiulu.

Dar din fericire pentru pagubasiu, la pórtã, unu agentu politienescu, care aflase de hoti'a facuta, recunoscu pe hotiu, pe care lu-urmariã si pentru alte hotii, puse man'a pe elu si-lu duse la depositu.

Se dice, cã hotiului i este mai bine la depositu, cã-ci cu frigulu celu mare din Paris, nu avea lemne a casa.

CE E NOU?

Scandalu. Societatea de lectura a junimei romane din Oradea-mare, precum se vede din program'a ce publicãmu mai la vale in rubric'a „Societãti si institute“, avea sè tiena siedinti'a sa de deschidere in duminec'a trecuta. Publiculu s'a si adunatu, si program'a se si esecutã pana la punctulu 7, candu deodata dintr' unu anghiu alu salei se audi o flueratura. Comissariulu de politia, cu ajutoriulu unoru drabantu, facu indata ordine. Inse fiindu cã program'a fu conturbata, patronulu Societãtii, Pr. SS. pariutele episcopu Olteanu suspendã adunarea, adresandu tinerimei si o cuventare.

Camer'a deputatoru a continuatu in septeman'a trecuta desbaterea generala a supra budgetului. Oratorulu celu mai interesantu pan'acuma a fostu bar. Sennyey, carele a vorbitu intimpinatu de cea mai incoredata atentiuue. Au mai vorbitu Lónyay, Bartal, Tisza Kálmán, Simonyi Ernő, Polit si altii. Desbaterea inca totu curge, si are sè mai dureze câte-va dile.

In camer'a Romaniei dlu N. Jonescu a facutu o interpelatiune relativa la amesteculu fostului ministru Mavrogheni in afacerea Offenheim. Desbaterea a fostu fórtè interesanta, si s'a incheiatu cu trecerea la ordinea dilei.

Bancnote false. La cass'a centrala din Buda se presinta de câtu-va timpu fórtè multe bancnote false, de câte 1 fl., 5 fl. si 10 fl. Cele de 1 fl. si de 10 fl. sunt fotografate, dar cele de 5 fl. sunt asiã de bine imitate, incãtu chiar si ochii cei mai bunu abiã le potu deosebi.

Magnati faliti. Conte Bela Keglevich, crudulu inimicu din tabl'a magnatiloru alu Romaniloru, a luat-o la sanetós'a, lasandu dupa sine o datoria de vr'o 700 mii de fl. Era Bela Forgach, ca risipitoriu, fu pusu sub curatela de catra tribunalulu din Kaposvár.

Unu scriitoriu magiaru invecinatu. Arnoldu Vértesy, unulu dintre principalii scriitoru beletristicii magiari, la finea septemanei trecute s'a otravitu. Inse ajutoriulu medicalu, inca de timpuriu aplicatu, i-a mantuitu vieti'a. Caus'a sinuciderii sale a fostu derangiarea stãrii sale materiale.

Frica de catania. Unu tineru magiaru din Aradu, de frica d'a fi iurolatu de soldatu, s'a impuscatu.

Copilulu operitu. In septeman'a trecuta o mósia din Steinbruch, voindu a scaldã copilulu nou-nasentu, in locu de apa calda l'a operitu cu apa ferbinte. Copilulu fu adusu pentru sectionare la spitalulu Rocus.

Mostenire bogata. Unu oficieru russy, cu numele Estko, s'a pomenitu in lun'a trecuta cu o mostenire fórtè bogata. Unu unchiu alu seu din America, Koseiusko, murindu la finea anului trecutu, i-a lasatu prin testamentu vr'o 11 milióne de dollari.

Loteri'a mica produce statului vinitu mare, cu atãtu mai vërtosu, cã multi din cei ce câstiga, uita a incassã câstigulu loru. In anulu trecutu sumele câstigate, dar neincassate, s'au urcatu la 31 mii fl. In viitoriu cei ce voru perde recontulu, nu voru puté sè-si capete sum'a câstigata. Eta si o istorióra interesanta: Intr'una din dilele trecute unu omu din suburbiulu Iosifu alu Budapestei a pusu trei numere. Tóte au esitu, dar

omulu totusi n'a primitu sum'a competenta de 4600 fl., si a nume din caus'a, cà raportulu negutiatoriei respective in care a pusu elu numerile, n'a sositu la timpulu seu la oficiulu centralu. Bietulu omu, de mai multi ani si-cêrca noroculu la loteria, si nici odata nu i-au iesitu numerile pan'acuma. Caus'a lui se afla la ministeriulu de finantie, unde dinsulu a recursu.

Glum'a hotiului. Amu scrisu in nr. trecutulu despre gefuirea facuta de hotiulu vestitu Dobos. Acuma adaugemu, cà persecutorii erau p'aice sè-lu prinda, inse dinsi impuscandu la sosirea loru in satu, hotiulu si sotii sei o tulira la fuga. Inainte de a plecà inse, Dobos scrise cu unu carbune pe parete: „Dobos si socii sei au fostu aice si saluta pe domnulu commissariu de siguritate.“

Unu unguuru trebue sè fia in totu loculu, unde se intempla ceva lucru mare. Astu-felu diuariele unguresci au descoperitu dilele trecute, cà prietenulu celu mai intimu alu regelui Alfonso, pe timpulu candu acest'a studià in Teresianulu din Viena, a fostu unu unguuru. Asià dara tronulu lui e asigurat.

Carnevalu.

Balulu de curte in Viena s'a tienutu la 30 jan. in localitàile redutei, cari spre acestu scopu s'au decoratu fôrte splendidu. Curtea a aparutu precisu la 9 ôre in sal'a cea mica. Imperatés'a, fiindu indispusa, nu s'a infatisiatu. La 10 ôre imperatulu, ducèndu de bratiu pe socia archiducelui Carolu Ludovicu, a intratu in in sal'a cea mare, unde Maj. Sa a convorbitu cu mai multe persône distinte, privi cu placere cotillonulu, si preamblandu-se, la 11 ôre parasi sal'a. Dôue bufeturi erau la dispositiunea ôspetiloru, unulu mare in primul etagiu, si altulu mai micu in parteru pentru dame. Music'a fu dirigiata de Strauss. Ôrdinea jocuriloru fu urmatori'a: Valsu, quadrille, polca, valsu, quadrille, polca, cotillon, quadrille, valsu.

Balu la c. Andrassy. In 1 febr. se tienu la ministrulu Andrassy unu balu elegantu, la care si imperatulu luà parte. Socia lui Andrassy fiindu bolnava, rolulu de dómna casei fu suplinitu de princes'a Auersperg.

Balu in Aradu. Junimea romana din Aradu, dumineca la 2/14 fauru a. c. (diu'a deschidere sinodului electoralu) va arangia balu in sal'a otelului „Crucea alba.“ Venitul curatu este menitu pentru gatierea scoliei romane gr. or. de langa biseric'a catedrala de acolo. Pretiulu unui biletu de intrare: Pentru persóna 1 fl. v. a. pentru familia 3 fl. v. a.

La Bucuresci Societatea de binefacere Elisabeta-Dómna a datu la 18/30 jan. in sal'a teatrului celu mare balu pentru saraci si tombola. Domnitoriulu si Dómna au onoratu cu presinti'a loru acestu balu.

La Timisióra s'a arangiatu in 18/30 jan. in otelulu „Tigru“ balulu burgesei romane din suburbiulu Fabricu. A fostu cercetatulu bine, si petrecerea a duratu pana dimineti'a.

Biserica si scola.

Academ'ia orientala din Paris, in care se formèza elevii carii voru sè devie consuli pentru Oriinte, e frecuentata anulu acest'a d'unu mare numeru de elevi, dintre cari peste 40 tineri au fostu primiti la inceputulu celui d'alu doilea semestru. Din acestu numeru, 14

apartinu clasei burgese, pe candu toti ceialalti sunt de origine nobila. Scól'a creata pe langa acèsta Academia pentru studiulu limbeleru oriintale are 85 auditori, dintre cari 7 urmèza cursulu limbei persiane, 14 cursulu limbei arabe si toti ceialalti cursulu limbei turcesci. In genere, studiulu limbei turce gasesce multi amatori, mai cu sèma printre impiegiatii postali.

Societati si institute.

✕ **Atenculu Romanu.** La 16/28 jan. dlu locotenu-colonelu SS. Falcoianu a vorbitu despre Calindarulu si previsiunea timpiloru. — La 19/31 jan. dlu Mateiu M. Draghiceanu, ingeniariu de mine, a vorbitu a supra mineleru de aur si argintu: rolulu acestoru dôue metaluri ca monete in avuti'a natiuniloru, efectele economice ale acelu cinci miliarde.

✕ **„Julia“**, societatea de lectura a tinerimii rom. studiöse la universitatea din Clusiu — precum ni se scrie — s'a constituitu numai de câtu la inceputulu anului scolasticu, alegundu presiedinte éra pe meritulu dlu dr. Gregoriu Silasi, profes.; dlu Ionu V. Barciann, v.-presiedinte; A. Georgiu, juristu, not. esterne-loru; G. Scridonu, not. int.; I. Ciple, cassariu; I. Kerestesiu, bibliotecariu; Ales. Siulutiu, v.-bibl. si T. Gliga, controloru. Dupa o noua revisiune a statuteleru, aceste se voru tramite spre aprobare. Siedintiele se tienu in localitatea casinei romane. Starea si intelectuala si materiala a societati „Julia“ inaintéza. Durere, cà nici pana acuma nu s'a intemplatulu inca unirea totoror studentiloru romani, aici fôrte numerosi, in un'a, nu in dôue societati de lectura. In ajunulu anului nou societatea „Julia“ a arangiatu o productiune literara impreunata cu balu. Program'a fu esecutata spre indetulirea numerosului publicu romanescu. Singurateceloru piese urmau fraguröse aplause. Dintre piese ni se amintesc numai „Stéu'a lui Geliu“ disertatiune istorica, primita cu cele mai viue semne de placere. Corulu, compusu mai cu sèma cu ajutoriulu studentiloru gimnasiali, a datu probe de progresu. Joculu apoi a tienutu pana apröpe in diuri. Care romanu s'aru si poté usioru desparti d'o „Romana“, „Hatiegana“ séu „Logosiana?“ Jocatorie frumöse au fostu multe, dara care a fostu cea mai frumösa este greu a dice. Lucsulu fu esilatulu astu-felu in câtu nici cu scári de funie nu va mai scapá in lumea nöstra — aici. Venitul curatu s'a destinatulu fondului societati. Mai tardiu, se aude, cà „Julia“ va arangia in redutulu orasiului inca unu concertulu cu balu, la care se voru jocá „Calusierii“ si „Batut'a“, la care se spera, cà romanimea éra va dá spriginirea sa, cà-ci la din contra tóta activitatea unei zelöse tinerime remane ilusória.

✕ **Siedinti'a publica** solemna a societati de lectura a junimei rom. de la facultatea juridica si archi-gimnasiulu in Oradea-Mare, se tinu la 31 Ianuariu st. n. (Dumineca) la 5 ôre dupa média-di in sal'a semenariului gr. cat. cu program'a urmatori'a: 1. „Cantecu salutatoriu“ intonatu de corulu vocalu alu seminaristiloru, sub conducerea dlui Fr. Weinpolder. 2. „Cüventu de deschidere“ rostitu de Conducutoriulu societati. 3. „Diorile frumöse“ de I. Popfiu, ari'a de Fr. Weinpolder, esecutata de corulu vocalu. 4. „Salutarea membriloru noi, si resalutarea celoru vechi de Gavrilu Banea si Liviu Dragoiu juristi in an. II. 5. „Féta de romanu sum“ de Dem. Sfur'a, intonata de corulu vocalu. 6. „La

fratii mei Romani“ de unu filoromanu, dechiamata de G. Popu stud. de cl. VIII. 7. „Romanii din Bihari“ schitie etnografice, scrise de Traianu I. Farcasiu jur. in an. II., disertata de autorulu. 8. „Ce sciti de dómna lumii“, cantecu intonatu de corulu vocalu. 9. „Pusztai találkozás“ de A. Petöfi, dechiamata de I. Cocisiu jur. de an. I. 10. „Arcasiulu“ de V. Alesandri, ari'a de Vorobescu, esecutata de corulu vocalu. 11. „Despre sufletulu séu anim'a omului“ de Traianu Metianu, cler. abs. si jur. de an. I. disertata de autorulu. 12. „Der ewige Jude“ de Schubert, dechiamata de Iancu Metianu stud. de cl. VII. 13. „Frundiilitia verde“ cantecu popularu, compusu pentru coru mistu de Fr. Weinpölder, intonatu de corulu vocalu. 14. „Adieux de Maria Stuart,“ de Beranger, dechiamata de I. Fasareanu st. de cl. VII. 15. „Rugin'a Smichirescu alegatoriu“ poesia comica de I. Ianovu dechiamata de H. Dum'a stud. de cl. VIII. 16. „Sum venatoriu“ aria de Fr. Weinpölder, esecutata de corulu vocalu. 17. „Cuventu de inchidere“ de Conducatoriulu societätii. (Acésta programa inse numai pana la punctulu 7 se esecută. Caus'a a se vedé mai susu in primulu „ce e nou.“ Red.)

Congressulu telegraficu generalu se va tiené in lun'a lui maiu la St. Petersburg.

Literatura.

✗ **Omulu si natur'a**, fôia sciintifica si practica, edata in Cahulu, — apare la 1 si 15 din fiecare luna.

✗ **Limb'a materna** in institutelu pedagogice si clasele populare romane, de dr. Harionu Puscariu, protos. si prof. la inst. archidiecesanu teol. pedagogicu din Sibiu, a esitu de sub tipariu.

✗ **Filologia.** Brosiur'a pe jan. din publicatiunea dlui B. P. Hasdeu: „Filologia comparativa cu aplicatiuni la istoria limbiloru romane“ a aparutu. Pretiulu pe unu anu pentru Austro-Ungaria e 7 fl.

Teatru.

✗ **Teatrulu celu mare in Bucuresci.** Artistii asociati la 19/31 jan. jucara pies'a: „Ceru cuventulu“, revista in 7 tablouri.

✗ **Teatrulu-circu** in Bucuresci. Compani'a dramatica, dirigiata de M. Pascaly, jucà pies'a: „Radu Basarabu“, drama in patru acte.

✗ **La Galati** trup'a dnei Fani Tardini, la 14 jan. jucà pies'a „Cum se invétia barbatii minte“, comedia in 3 acte; ér la 16 represintà „Catarina Howard“, scena celebra din viétia regiloru Angliei.

Teatrele in Europa. Europa poseda actual-minte 3507 teatre. Italia, cu o poporatiune de 36 miliónu locuitori, poseda 348; Francia, cu 36 miliónu locuitori are 337; Spania cu 16 miliónu loc., are 160; imperiulu Germaniei, cu 41 miliónu loc., n'are de câtu 191; imperiulu Austriei, cu o poporatiune de 34 miliónu, are 142; Anglia, cu 37 miliónu locuitori, are 150 sale de spectacole; si Russia, cu 70 miliónu loc., are numai 44.

Musica.

La Táborzsky si Parsch in Budapesta a aparutu: „Aus dem Circus“, polca français de A. Quirl, in editiune eleganta. Pretiulu 50 cr.

Tribunale.

Catu cósta unu sarutatu! In America, unu sarutatu, a datu nascere la mari dificultati, la daune-interese destulu de considerabile, conforme cu starea aceluia care s'a facutu culpabilu de o crima asià de dulce. Unu casu analogu s'a intemplatu acum de curendu in cantonulu Friburg, in Eivetia. Unu tineru brutaru fu visitatu nu de multu timpu, de dóue fete, dóue surori, venite cu scopu de a regulà unu comptu. Dinsele platira, inse le lipseà unu banu (o centima.) Brutarulu pentru acelu banu reclamà unu sarutatu, pe care cea mai mare, in etate de 16 ani, se grabi se i-lu acórde. Cea mai mica nu se putu opri de a nu ride si primi asemenea unu sarutatu. Candu se inturnara a casa, fetele, fara vre-unu cugetu reu povestira ridiendu ceea ce li se intemphase; dar tatalu se superà si alergà sè insciintieze pe preotu care, fara a intardià, preveni pe sindicu. Acest'a judecà casulu destulu de gravu si convocà consiliulu comunalu. Din acestu momentu afacerea deveni pré neplacuta, si o plangere fu adresata la Chatel pentru crim'a de seductiune. Intr'unu cuventu, se intentà unu procesu in regula: sermanulu brutaru fu amenintiatu cu tóte rigorile codului penalu. Tatalu nenorocitului tineru audi despre afacerea acésta si se nelinisci fôrte multu; câtu despre pretinsulu culpabilu, scapà de o condamnare probabila prin fug'a sa la Geneva. In totu timpulu acest'a brutari'a érá inchisa si procesulu si-urma cursulu seu; ómenii justitiei dadeau probe de unu zelu fôrte laudabilu. Casulu merità spendiuratória celu putnu, si directorulu politiei ceru guvernului din Geneva, estradarea inculpatului. Guvernulu din Geneva acordà cererea, si sermanulu fugitivu fu condusu in inchisórea de la Chatel, unde suferi o detentiune de 18 zile. La fine, piesele acestuiu procesu incredibilu, si unicu in felulu seu, fure depuse, in ultim'a instantia la camer'a de acusatune, care, dupa o matura esaminare, recunoscù plangerea nefundata, si ordonà punerea in libertate a prevenitului.

O grozavia. Unu locuitoriu din Kerepes, langa Budapesta, dupa ce a cinatu cu soci'a sa in cea mai buna pace, de odata scóse unu cutitu si i taià nasulu, apoi incepù a o belí. La strigatulu infricosiatu alu femeii vecinii alergara acolo si legandu pe barbatu, ludsonera la judecatori'a cercuala din Gödölló. Nu se scie, déca gelosí'a séu nebuní'a l'a indemnatu la acésta grozavia?

Esecutarea lui Freuth. Cetitorii nostri si-voru aduce a minte cum acestu judanu ucise pe altu judanu Katscher, cu care caletorise impreuna intr'unu cupeu pe calea ferata. Freuth (Fröund se publicase din gresiéla) a fostu judecatu la mórte prin strangu, sentinti'a fu inaintata la Domnitoriulu, in se sperarea d'a se schimbá pedéps'a de mórte, inse domnitoriulu ar fi refusatú dicéndu, cà trebue sè se statoréscă esemplu pentru asemenea crima cumplita. Sentinti'a dara se esecutà la Olmutiu in Moravi'a, la 29 jan. a. c. intr'unu locu inchisu, asistendu numai patru judecatori si dóue persóne private.

Suvenirea mortiloru.

✗ **Generalu Alesandru Solomonu** a incetatu din viétia la Bucuresci la 14/26 jan. la órele 10 sér'a, in vârsta de 41 ani.

Lira vesela.

Dintele meu.

Am unu dinte 'n a mea gura,
Mare, latu, dar gaunosu;
N'am de elu nici unu folosu
Si-mi cauza o umflatura,
Nu se misca elu de locu,
Dar me dóre, vaiu, de focu!
Si-asiau voi ca sè vorbescu,
Dar — uf! vaiu, me prapadescu.

Asiau vré sè vorhescu de tiéra,
De ministri, parlamentu;
Deputati cu simtiementu,
Dar vaiu! gur'a-mi e amara!
Si atátu m'am saturatu,
Vaiu! Ce dinte blastematu!
Sè vorbescu, me dóre, Dieu!
O sè tacu! N'am incatrâu.

Candu vediu dreptulu cum se 'mparte;
Si pe cei cu datorii
Ce platescu la — San-Vasii
Si-unii si-alti, Dieu! nu sciu carte.
Le-asiau díce: — Vaiu osulu meu!
Platiti si invetiati, Dieu!
Dar nu potu a mai vorbí!
Cà-ci durerea me sdrobí!

Candu audiu, cà banii tierii
Se stringe de la mezatu
De piosii ce-au luat —
Si-apoi sè dau desfranării,
Par' cà-mi vine sè turbezu,
Ah, me dóre! Lacramezu.
Par' cà-i dinte din Fanaru,
De me dóre-asiá amaru.

Candu luminile-su inchise
Intr'unu noru mare de fumu,
Si nu luminéz' acum
Pan' n'oru fi éra deschise,
Plangu pe toti, si lacramezu
Pentru dinte, asiá crediu,
Ah, me 'njunghia osulu meu,
Vaiu! Ferésca Dumnedieu!

Si candu trecu printre morminte
A strabunilor eroi,
Nu sciu ce e, de me moi,
De rusine — séu de dinte.
Of, me dóre! Dar multi sunt
Dinti stricati p'acestu pamentu!
N'au rusine, chinuiescu
Ori-ce snfletu romanescu.

Dinte reu crescutu in gura!
Spune-mi de ce te-ai stricatu?
Eu cu tine-asiau fimuscatu
Numai pe toti carii fura,
Ori din ce clasa aru fi,
Pan' sangele le-aru tisi.
Trage . . . ah! ah! am scapatu!
Bravo, barberiu minuatu!

Z. Antinescu.

Ghicitura de siacu

De B. L. Bianu.

canu.	Pe	catu	re,	tari.	du-	pló-	le
mi	ba	J. Vul-	re	ia	le-	ru-	ar-
o	de	Fa-	fló-	ra-	dó-	in-	o
dal.	si	Es-	Ó	dar	ta	ca	sa-
mare,	ju-	ca	tea,	re	mi-	mi	As-
des-	ti-	r'a	te	mi-	Aibi	de	te
mea,	Unu	na	ta-	liu	ren-	ni-	Da-
mi-	fa-	Ce	to-	a-	ri,	bes-	tu

Se póto deslegá dupa saritululu calului.

Post'a Redactinnii.

Clusiu. Dlui G. Ch. Restanti'a totala a fostu 7 fl. 60 cr. Acuma amu primitu 5 fl., mai aveti se ni tramiteti 2 fl. 60 cr.

Sasu-Reginu. Ne pare ren, ca cu nr. 1. din anulu 1874. nu mai putemu servi.

Mosulu si nepotulu. Istorfii de aceste avemu multe la dispositiune. Culege anecdote din poporu!

Lapsiulu ung. Dintre doinele tramise numai una e vrednica d'a se publicá.

De-asiau fi eu. Nu se póte. Din doinele poporale vomu intrebuintiá unde.

Insuratulu si Iubirea si viéti'a, nu-su de treba. Le-amu cetitu, dar nu le intielegemu. Cumpera-ti o gramatica romanésca si invéti'a a scríe romanescu. „Dorulu meu“ e mai bunu intre tóto cele tramise, dar totusi nu se póte publicá.

Blasiu. In adeveru, impertinenti'a si siarlatanari'a dinsului e mare. L'amu iertatu antaia-óra, dar acésta a dóu'a descoperire e si mai mare, incatu ne-amu uimitu. Ar fi fostu pecatu se-lu mai crutiamu.

Se pastramu si diuariele. I vomu face locu acusi. Scríe-ni mai adese ori! Unde se-ti tramitemu fói'a?

Indreptare. Autorulu, séu mai bine, traducatoriulu articolului „Toalet'a animei femeiesci“ din nr. 35 anulu 1874 alu „Familiei“ nu e celu subsemnatu acolo, ei repausatulu nostru amicu Iulianu Grozescu, carele publicase acestu articulu inca la 1865 in nr. 18 alu foii nóstre, de unde l'a decopiatu tramitietoriulu, abusandu de increderea nóstra. Lasámu publicuili sè califice acestu faptu.

Proprietariu, redactoru respundieditoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1875. Calea tieriei nr. 39.